

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza

w sprawie z odwołania R. P.
przeciwko Telewizji Polskiej Spółce Akcyjnej w W. Oddziałowi w K.
o przywrócenie do pracy i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 stycznia 2009 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 29 kwietnia 2008 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 570
(pięćset siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2007 r., Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. przywrócił R. P. do pracy w pozwanej Telewizji Polskiej S.A. w W. Oddział w K. na poprzednich warunkach; zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda 2.568 zł tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy w związku z wypowiedzeniem z dnia 29 marca 2007 r., oraz kwotę 9.297,26 zł tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy od 20 grudnia 2005 r. do 30 kwietnia 2006 r. z ustawowymi odsetkami od 23 maja 2007 r. do dnia

zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie co do żądania zapłaty odsetek oraz ponad kwotę 994,06 zł tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy od 20 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2005 r.; oddalił powództwo o zapłatę ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy za 2004r.; w pozostałym zakresie umorzył postępowanie, orzekł też o kosztach postępowania (nakazuje między innymi w pkt 7 pobranie od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwoty 2173 zł.).

Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony u strony pozwanej od 1984 r. W dniu 3 kwietnia 2003 r. strona pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę. Po jego zwolnieniu przeprowadzona została reorganizacja magazynu, tak by nie trzeba było zatrudniać nowej osoby na miejsce powoda.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2006 r. Sądu Okręgowego w K. powód został przywrócony do pracy w TVP S.A. na poprzednich warunkach oraz przyznano mu wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy do dnia 19 grudnia 2005 r.

Powód podjął zatrudnienie 9 stycznia 2007r ., ale pracodawca wkrótce zwolnił go z obowiązku świadczenia pracy i nie powierzył żadnych obowiązków, mimo kilkakrotnego zapewnienia, że zostanie on przywrócony do pracy. 29 marca 2007 r. powodowi zostało wręczone wypowiedzenie umowy o pracę, w którym jako przyczynę podano likwidację stanowiska pracy w związku z pogorszeniem się sytuacji finansowej pracodawcy. O zamiarze wypowiedzenia tej umowy powiadomiono wszystkie działające u pozwanego związki zawodowe.

Sąd Rejonowy podniósł, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę nie było zasadne. Sąd uznał, że powód posiada odpowiednie kwalifikacje do zajmowania stanowiska magazyniera, wyższe niż pozostałych pracowników magazynu. Stwierdził ponadto, że uzasadnieniem wypowiedzenia nie mogą być okoliczności jakie miały miejsce w czasie gdy powód – na skutek nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego przez stronę pozwaną w dniu 3 kwietnia 2003 r. – pozostawał bez pracy. W ocenie Sądu Rejonowego, strona pozwana nie może powoływać się na zdarzenie, za które sama ponosi odpowiedzialność. Zatem nie może skutecznie podnosić, że w czasie gdy powód był pozbawiony możliwości wykonywania swej pracy, zmieniły się procedury

wewnętrznego funkcjonowania magazynu, czy też zaszła potrzeba – po jego przywróceniu do pracy – dokonania ponownej inwentaryzacji zdawczo-odbiorczej.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją przez stronę pozwaną.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2008 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymienioną w pkt 7 kwotę 2173 zł obniżył do kwoty 2135 zł., w pozostałym zakresie oddalił apelację.

Sąd Okręgowy uznał, że prawidłowo wyliczona wartość przedmiotu sporu w przedmiotowej sprawie to kwota 30.816 zł, a wartość sporu za wszystkie żądania powoda to kwota 42.681,26 zł. Dlatego też Sąd drugiej instancji uznał, że wpis stosunkowy, do poniesienia którego zobowiązana została strona pozwana wynosi 2.135 zł, a nie 2.173 zł.

Nawiązując do pozostałych podstaw apelacji, Sąd Okręgowy uznał, że nie zasługują one na uwzględnienie. Jego zdaniem, w toku postępowania sądowego przed Sądem Rejonowym, strona pozwana nie wykazała, że do zwolnienia powoda doszło z przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie. Udowodnienie konsekwentnie przeprowadzonej redukcji zatrudnienia nie jest jednoznaczne z wykazaniem złej sytuacji ekonomicznej pracodawcy, która wymusza redukcję zatrudnienia.

Sąd Okręgowy podniósł ponadto, że powód miał wyższe wykształcenie niż pozostali pracownicy magazynu oraz dłuższy staż pracy na zajmowanym stanowisku. Z kolei przytaczany przez pozwaną argument iż powód posiada mniejsze umiejętności niż inni pracownicy magazynu, gdyż nie pracował on przez cztery lata i nie brał udziału w przeprowadzonych zmianach w funkcjonowaniu magazynu, jest w ocenie Sądu prawdziwy ale nie może się ostać, gdyż to wyłącznie z winy strony pozwanej, która z naruszeniem prawa rozwiązała z powodem umowę o pracę, powód miał czteroletnią przerwę w zatrudnieniu.

Sąd Okręgowy konstatował, że w sprawie nie pojawiły się żadne okoliczności mogące świadczyć o tym, że uwzględnienie żądania przywrócenia powoda do pracy byłoby niecelowe lub niemożliwe. Stanowisko pracy powoda nie zostało zlikwidowane, a wręcz przeciwnie, gdyż obecnie na stanowisku magazyniera u pozwanej pracują dwie osoby.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód był pracownikiem szczególnie chronionym w czasie dokonywania pierwszego wypowiedzenia (13 kwietnia 2003 r.) a nie był gdy wypowiedzenia dokonano ponownie (29 marca 2007 r.). Te okoliczności uznał za bezsporne.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony skargą kasacyjną wniesioną przez pozwaną. Zarzucono w niej naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 45 Kodeksu pracy – poprzez przyjęcie, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę nastąpiło z naruszeniem przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę – tj. art. 30 § 4 Kodeksu pracy; art. 10 ust. 1 ustawy szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników – poprzez przyjęcie, iż decyzja o zwolnieniu powoda nie została podjęta na podstawie obiektywnych kryteriów.

W skardze kasacyjnej zarzucono również naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 365 Kodeksu postępowania cywilnego – poprzez przyjęcie, iż treść prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 grudnia 2006 r. wiąże orzekający sąd w kwestii domagania się przez powoda wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy od 20 grudnia 2005 r. do 30 kwietnia 2006 r.; art. 6 Kodeksu cywilnego poprzez brak przyjęcia, iż ciężar dowodu posiadania przez NSZZ „Solidarność” przymiotu zakładowej organizacji związkowej na dzień 3 kwietnia 2003 r. obciąża powoda.

Wskazując na powyższe wniesiono o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. poprzez oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie strony powodowej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej za obie instancje wraz z nałożeniem obowiązku zwrotu spełnionego świadczenia na zasadzie art. 415 k.p.c., względnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenie o kosztach postępowania.

Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniesiono, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne związane z kwestią wymogu szczegółowego określenia przyczyny wypowiedzenia w kontekście przyznanej pracodawcy swobody w podejmowaniu decyzji o redukcji etatów. W związku z powyższym, pozwana wskazywała, że „w literaturze przedmiotu (vide

Prawo pracy. Komentarz. pod red. Marii Teresy Romer, W-wa 2000 r., str. 152-154) wskazuje się z jednej strony jednoznacznie na konieczność odpowiedniej konkretyzacji przyczyny wypowiedzenia, z drugiej strony, utrwalone orzecznictwo (między innymi wytyczne Sądu Najwyższego do art. 45 k.p. przyjęte w uchwale z dnia 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85, publ. OSNC 1985, nr 11, poz. 164) przyjmuje, iż sąd pracy nie jest powołany do badania zasadności redukcji etatów. W sytuacji podania jako przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie umowy o pracę redukcji etatów w związku z pogarszającą się sytuacją ekonomiczną (pracodawcy), przyjęcie pierwszego poglądu spowodowałoby konieczność udowodnienia przez pracodawcę w trakcie postępowania okoliczności świadczących o jego pogarszającej się w danym okresie sytuacji ekonomicznej. Przyjęcie drugiego poglądu spowodowałoby natomiast, iż sąd pracy w ogóle nie badał by tej sytuacji uznając, że podjęcie decyzji o redukcji zatrudnienia leży w swobodnej gestii pracodawcy”.

Kolejnym zagadnieniem prawnym, powoływanym przez skarżącego, jest „kwestia oceny pracowników przy kwalifikowaniu ich do zwolnienia z przyczyn ich niedotyczących. Z jednej strony w orzecznictwie (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 r., I PK 100/05, publ. Wokanda 2006, nr 6, str. 28) wskazuje się na konieczność porównania umiejętności, kwalifikacji, stażu, predyspozycji (tj. przede wszystkim cech zależnych od danego pracownika), z drugiej strony dopuszcza się branie pod uwagę przyczyn niezależnych od pracownika takich jak np. długa, usprawiedliwiona nieobecność w pracy. Rozstrzygnięcia wymaga, czy takie czynniki o charakterze obiektywnym- tj. niezależne od pracownika mogą same w sobie osiągnąć nasilenie uzasadniające jego wybór do zwolnienia przesuwając na plan dalszy ocenę innych, w pewnym stopniu zależnych od pracowników kryteriów takich jak wyżej wymienione umiejętności, kwalifikacje, staż. Jeżeli przychylić się do tezy o możliwości uzasadnienia wyboru pracownika do zwolnienia wyłącznie względami obiektywnymi, pracodawca będzie miał o wiele większą możliwość w realizowaniu przyjętej przez siebie polityki kadrowej. Efekt ten może zostać uzasadniany jako urzeczywistnienie swobody działalności gospodarczej wynikającej z art. 20 i 22 Konstytucji RP”.

Następnym zagadnieniem prawnym wymagającym wyjaśnienia zdaniem skarżącej, jest „przedmiotowy zakres tzw. prawomocności materialnej wynikającej z art. 365 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego istnieje co do tego poważana rozbieżność. Z jednej strony wskazuje się, że inne sądy są związane wyłącznie treścią sentencji, a nie uzasadnienia (vide. wyroki SN z dnia 23 maja 2002 r. w sprawie IV CKN 1073/00, niepubl. oraz z dnia 13 stycznia 2000 r. w sprawie II CKN 655/98 niepubl.) Pogląd ten wynika z przyjęcia założenia, iż przedmiotem prawomocności materialnej jest wyłącznie ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły. Sąd nie jest więc związany zarówno ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, jak i poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego wyroku. Z drugiej strony Sąd Najwyższy przyjmuje (vide wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1110/00, niepubl., z dnia 20 sierpnia 2001 r., SPIPKN 585/00, OSNP 2003/14/334, z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94 "Biuletyn SN" 1994, Nr 3, poz. 17, oraz postanowienie z dnia 21 października 1999 r., I CKN 169/98, OSNC 2000/5/86), iż jeśli wcześniejszy wyrok rozstrzyga kwestię, która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie aktualnie rozpoznawanej, kwestia ta nie może być w ogóle badana. Wobec powyższego uzasadnione i wymagające wyjaśnienia wątpliwości budzi kwestia, czy rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnej ma zawierać się bezpośrednio w samej sentencji orzeczenia, czy też może wynikać z treści uzasadnienia. Przyjęcie drugiego z poglądów rozszerzałoby znacząco "zasięg" prawomocności materialnej, ograniczając w sposób zdecydowany samodzielność judykacyjną sądu orzekającego w danym postępowaniu.”

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także wówczas, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana powołuje się na występowanie w sprawie trzech zagadnień prawnych. Zagadnienia prawne mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tylko wówczas, gdy ich rozwikłanie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu. Muszą też mieć odniesienie do stanu faktycznego sprawy, w takim jego kształcie, jaki został ustalony przez sąd drugiej instancji i jaki wiąże Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zagadnienia sformułowane w skardze kasacyjnej nie spełniają tych kryteriów. Dwa pierwsze nie zostały powiązane z przepisami prawa. Pomijając tę usterkę trzeba zauważyć, że nie odnoszą się do najistotniejszej przesłanki zaskarżonego rozstrzygnięcia. Sąd ustalił mianowicie, że stanowisko pracy powoda nie zostało zlikwidowane. Ustalenie to ma istotne znaczenie dla zasadności wypowiedzenia, która to okoliczność jest badana wyłącznie w odniesieniu do przyczyn wypowiedzenia podanych w oświadczeniu pracodawcy. W rozpoznawanej sprawie przyczyną tą była redukcja zatrudnienia w związku z pogorszeniem sytuacji ekonomicznej pracodawcy. Wobec tego wskazane zagadnienia dotyczące „wymogu szczegółowego określenia przyczyny wypowiedzenia w kontekście przyznanej pracodawcy swobody w podejmowaniu decyzji o redukcji etatów” a także „kwestia oceny pracowników przy kwalifikowaniu ich do zwolnienia z przyczyn ich nie dotyczących” nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu.

Również trzecie z podanych zagadnień nie ma przymiotu istotności z uwagi na brak powiązania z wiążącymi ustaleniami faktycznymi. Sąd drugiej instancji zaakceptował wprawdzie pogląd Sądu Rejonowego o granicach związania prawomocnym wyrokiem jednakże zagadnienie odnoszące się do prawidłowości tego poglądu nie ma znaczenia w tej sprawie, ponieważ pogląd – w ocenie skarżącego – kontrowersyjny wyrażony został na tle problemu objęcia powoda szczególną ochroną przed rozwiązaniem stosunku pracy a te okoliczności ustalił samodzielnie Sąd Okręgowy, uznając je zresztą za bezsporne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.